

Een ervaren rot
2 februari 2021
Door P.M. (Piet) Murre

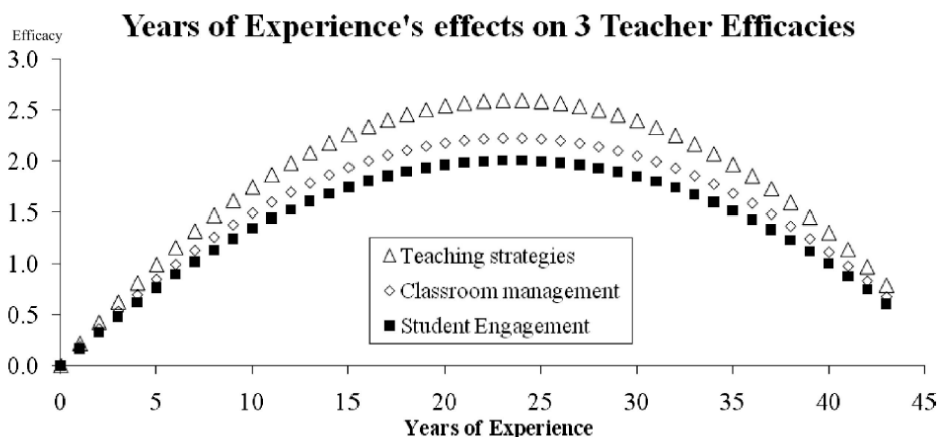
Een oude rot in het vak boezemt vertrouwen in. Wie kan, kiest voor een ervaren makelaar, slager, timmerman, chirurg. Of leraar. Maar betekent meer ervaring ook vanzelf meer expertise, betere resultaten? Zo simpel ligt het niet.

Opbouw van expertise

Er is veel empirisch onderzoek gedaan naar de opbouw van expertise, binnen allerlei domeinen. Vele uren zijn nodig (tienduizend wordt vaak genoemd) om een hoog level te bereiken. Uren van gerichte oefening. Gericht, omdat het moet gaan om het verbeteren van wat nog niet optimaal is. Meer doen van hetzelfde helpt slechts beperkt; feedback, vervolmaken van standaardhandelingen, nieuwe manieren uitproberen en daarop reflecteren maken het verschil. Expertise als docent ontstaat dus niet als je na het eerste jaar leservaring vervolgens 39 jaar hetzelfde doet.

Drie fasen

Gelukkig is het gemiddelde beeld over de ontwikkeling van expertise van leerkrachten, zoals dat uit onderzoek oprijst, deels positiever. De meeste leraren leren veel in de eerste jaren van hun loopbaan, dat blijkt onder meer uit de leerresultaten van hun leerlingen. Echter, de tendens is dat het expertiseniveau na een aantal jaar afvlakt en de laatste 10 tot 15 jaar van de loopbaan achteruitgaat. Drie fasen dus, en meer ervaring betekent kennelijk niet automatisch ook meer expertise. De groei, afvlakking en daling betreft natuurlijk een gemiddelde dat voor individuen anders kan zijn. Ook laten meer beroepen zo'n beeld zien. Maar een plaatje als hieronder geeft toch te denken (Klassen & Chiu, 2010):

Suggesties

Mag ik een paar suggesties doen?

- Als leerkracht of docent: Het helpt om ieder jaar wat nieuwe dingen te leren en uit te proberen. Lees een paar (recente) boeken over je vak en onderwijs, maak enkele nieuwe lessenseries en gooi oude gewoon weg. Je blijft zelf frisser, houdt het langer vol, en (niet onbelangrijk) je leerlingen hebben er baat bij.
- Als leidinggevende: Geef een beginnend docent ook de jaren en omstandigheden die nodig zijn om te groeien in expertise. Bevorder in de volgende fasen actief het blijven ontwikkelen. Dat is iets anders dan ontevreden zijn en de zweep van levenlang leren

erover leggen. Participeer ook zelf in die professionalisering. Daarvan is bekend dat het veel effect heeft. En ten slotte: Bedenk dat ook voor leidinggeven de 'tienduizend uur' geldt waarin een kennisbasis verworven, houding en vaardigheden geoefend, en karakter gevormd moet worden.

Meer lezen

Voor wie meer wil lezen hier wat literatuur:

- Berliner, D.C. (2004). Describing the behaviour and documenting the accomplishments of expert teachers. *Bulletin of Science, Teaching & Society*, 24(3), 200-212.
- Gladwell, M. (2009). *Outliers. The story of success*. London: Penguin Books
- Klassen, R.M., Chui, M.M. (2010). Effects on Teachers' Self-Efficacy and Job Satisfaction: Teacher Gender, Years of Experience, and Job Stress. *Journal of Educational Psychology*, 102(3), 741-756.
- Ericsson, K.A., Prietula, M.J., Cokely, E.T. (2007). The Making of an Expert. *Harvard Business Review*, 85(7-8), 114-121.